

**ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH ĐIỆN BIÊN
TRƯỜNG CAO ĐẲNG KINH TẾ - KỸ THUẬT ĐIỆN BIÊN**

GIÁO TRÌNH

MÔN HỌC: LUẬT THƯƠNG MẠI

NGÀNH: DỊCH VỤ PHÁP LÝ

TRÌNH ĐỘ: CAO ĐẲNG

(Ban hành kèm theo Quyết định số 1372/QĐ-CDKTKTĐB ngày 31 tháng 12 năm 2019 của Hiệu trưởng trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Điện Biên)

Điện Biên, năm 2019

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN

Tài liệu này thuộc loại sách giáo trình trên các nguồn thông tin có thể được phép dùng nguyên bản hoặc trích dùng cho các mục đích về đào tạo và tham khảo.

Mọi mục đích khác mang tính lệch lạc hoặc sử dụng với mục đích kinh doanh thiếu lành mạnh sẽ bị nghiêm cấm.

LỜI GIỚI THIỆU

Luật Thương mại là môn học quan trọng có nội dung nghiên cứu chủ yếu là các quy định pháp luật quốc nội, nghiên cứu về quan hệ thương mại nội địa và địa vị pháp lý của thương nhân thành lập tại Việt Nam. Luật Thương mại đã và đang được tiếp nhận với phạm vi, đối tượng nghiên cứu chủ yếu là các quy định pháp luật quốc gia và các quan hệ thương mại nội địa.

Trong quá trình đổi mới quản lý nhà nước về kinh tế, Luật Thương mại là lĩnh vực pháp luật có những thay đổi lớn theo xu thế mở rộng quyền tự do kinh doanh và hội nhập kinh tế quốc tế. Bất chấp với những thay đổi này, trong các cơ sở đào tạo luật, môn học Luật Thương mại (tiên thân là môn học Luật Kinh tế cũng có nhiều thay đổi về kết cấu và nội dung chương trình. Nhằm hướng tới mục tiêu phù hợp xu hướng phát triển về lí luận và thực tiễn của pháp luật thương mại, phù hợp với nội dung và chương trình đào tạo của nhà trường, Giáo trình Luật Thương mại đã được biên soạn mới.

Giáo trình Luật Thương mại là học liệu chính thức sử dụng trong giảng dạy, học tập môn học Luật Thương mại thuộc chương trình đào tạo cao đẳng dành cho sinh viên chuyên ngành Dịch vụ pháp lý tại Trường Cao đẳng Kinh tế - Kỹ thuật Điện Biên.

Điện Biên, ngày tháng năm 2019

Người biên soạn

Th.S Đãi Thanh Phúc

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

STT	KÝ HIỆU CHỮ VIẾT TẮT	CHỮ VIẾT ĐẦY ĐỦ
1.	NN	Nhà nước
2.	ĐKKD	Đăng ký kinh doanh
3.	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
4.	LDN	Luật doanh nghiệp
5.	UBTVQH	Ủy ban thường vụ quốc hội
6.	VD	Ví dụ
7.	DNTN	Doanh nghiệp tư nhân
8.	NĐ-CP	Nghị định - Chính phủ
9.	CTCP	Công ty cổ phần
10.	HĐQT	Hội đồng quản trị
11.	HĐTV	Hội đồng thành viên
12.	GD	Giám đốc
13.	TGD	Tổng giám đốc
14.	KSV	Kiểm sát viên
15.	HTX	Hợp tác xã

MỤC LỤC

TUYÊN BỐ BẢN QUYỀN	2
LỜI GIỚI THIỆU.....	3
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	4
GIÁO TRÌNH MÔN HỌC.....	9
CHƯƠNG I: LÝ LUẬN VỀ LUẬT THƯƠNG MẠI	10
1.1. KHÁI NIỆM LUẬT THƯƠNG MẠI.....	10
1.2. HÀNH VI THƯƠNG MẠI VÀ THƯƠNG NHÂN	11
1.2.1. Hành vi thương mại.....	11
1.2.2. Thương nhân	12
1.3. Nguồn của Luật thương mại.....	12
1.3.1. Các văn bản quy phạm pháp luật	12
1.3.2. Điều ước quốc tế	13
1.3.3. Tập quán thương mại	13
1.4. Khoa học luật thương mại và hệ thống môn học luật thương mại.....	13
1.4.1. Khoa học luật thương mại.....	13
1.4.2. Hệ thống môn học luật thương mại.....	13
CHƯƠNG II: PHÁP LUẬT VỀ DOANH NGHIỆP TƯ NHÂN VÀ HỘ KINH DOANH.....	13
2.1. DOANH NGHIỆP TƯ NHÂN.....	14
2.1.1. Bản chất pháp lý của doanh nghiệp tư nhân	14
2.1.2. Cho thuê và bán doanh nghiệp tư nhân.....	15
2.2. HỘ KINH DOANH.....	15
2.2.1. Bản chất pháp lý của hộ kinh doanh	15
2.2.2. Đăng ký kinh doanh đối với hộ kinh doanh.....	16
2.2.3. Thay đổi, tạm ngừng, chấm dứt kinh doanh	17
CHƯƠNG III: PHÁP LUẬT VỀ CÔNG TY	19
3.1. KHÁI QUÁT VỀ CÔNG TY.....	19
3.2. CÁC LOẠI HÌNH CÔNG TY	20
3.2.1. Phân loại công ty	20

3.2.2. Công ty hợp danh	20
3.2.3. Công ty cổ phần.....	20
3.2.4. Công ty trách nhiệm hữu hạn	21
3.3. THÀNH LẬP, TỔ CHỨC LẠI VÀ GIẢI THỂ CÔNG TY	23
3.3.1. Thành lập công ty	23
3.3.2. Tổ chức lại công ty.....	25
3.3.3. Giải thể công ty	25
3.4. QUY CHẾ THÀNH LẬP CÔNG TY	27
3.4.1. Quy chế thành viên công ty hợp danh.....	27
3.4.2. Quy chế cổ đông của công ty cổ phần	28
3.4.3. Quy chế thành viên công ty TNHH	29
3.5. TỔ CHỨC QUẢN LÝ CỦA CÔNG TY	30
3.5.1. Tổ chức quản lý của công ty hợp danh	30
3.5.2. Tổ chức quản lý của công ty cổ phần.....	30
3.5.3. Tổ chức quản lý của công ty TNHH	30
CHƯƠNG IV: PHÁP LUẬT VỀ HỢP TÁC XÃ.....	35
4.1. KHÁI NIỆM VÀ ĐẶC ĐIỂM CỦA HỢP TÁC XÃ.....	35
4.1.1. Khái niệm hợp tác xã	35
4.1.2. Đặc điểm của hợp tác xã	36
4.2. CÁC NGUYÊN TẮC TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA HỢP TÁC XÃ..	36
4.2.1. Nguyên tắc tự nguyện tham gia vào HTX	36
4.2.2. Nguyên tắc dân chủ, bình đẳng và công khai	36
4.2.3. Nguyên tắc tự chủ, tự chịu trách nhiệm và cùng có lợi	36
4.2.4. Nguyên tắc hợp tác và phát triển cộng đồng.....	36
4.3. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA HỢP TÁC XÃ.....	37
4.3.1. Quyền của hợp tác xã.....	37
4.3.2. Nghĩa vụ của hợp tác xã.....	37
4.4. THÀNH LẬP, ĐĂNG KÝ KINH DOANH, TỔ CHỨC LẠI VÀ GIẢI THỂ HỢP TÁC XÃ	38
4.4.1. Thành lập hợp tác xã	38

4.4.2. Tổ chức lại hợp tác xã	39
4.4.3. Giải thể hợp tác xã.....	39
CHƯƠNG V: PHÁP LUẬT VỀ MUA BÁN HÀNG HÓA	41
5.1. KHÁI QUÁT VỀ MUA BÁN HÀNG HÓA	42
5.2. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA CÁC BÊN TRONG HỢP ĐỒNG MUA BÁN HÀNG HÓA	42
5.2.1. Quyền và nghĩa vụ cơ bản của bên bán.....	42
5.2.2. Quyền và nghĩa vụ cơ bản của bên mua	43
5.3. MUA BÁN HÀNG HÓA QUA SỞ GIAO DỊCH	43
5.3.1. Khái quát về mua bán hàng hóa qua sở giao dịch.....	43
5.3.2. Hợp đồng mua bán hàng hóa qua sở giao dịch	44
CHƯƠNG VI: PHÁP LUẬT VỀ CUNG ỨNG DỊCH VỤ THƯƠNG MẠI....	47
6.1. KHÁI QUÁT VỀ CUNG ỨNG DỊCH VỤ THƯƠNG MẠI	48
6.1.1. Khái niệm, đặc điểm dịch vụ.....	48
6.1.2. Khái niệm, đặc điểm cung ứng dịch vụ thương mại	48
6.2. QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA MỖI BÊN TRONG HỢP ĐỒNG CUNG ỨNG DỊCH VỤ THƯƠNG MẠI	49
6.2.1. Quyền và nghĩa vụ của bên cung ứng dịch vụ thương mại.....	49
6.2.2. Quyền và nghĩa vụ của bên sử dụng dịch vụ (khách hàng)	49
6.3. DỊCH VỤ TRUNG GIAN THƯƠNG MẠI	49
6.3.1. Khái niệm, đặc điểm.....	49
6.3.2. Các dịch vụ trung gian thương mại theo luật thương mại 2005	50
6.4. DỊCH VỤ XÚC TIẾN THƯƠNG MẠI	51
6.4.1. Khái niệm, đặc điểm xúc tiến thương mại	51
6.4.2. Các hoạt động xúc tiến thương mại cụ thể.....	52
CHƯƠNG VII: PHÁP LUẬT VỀ TRÁCH NHIỆM DO VI PHẠM HỢP ĐỒNG TRONG HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI.....	55
7.1. KHÁI NIỆM VỀ TRÁCH NHIỆM DO VI PHẠM HỢP ĐỒNG TRONG HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI	56

7.2. CĂN CỨ ÁP DỤNG TRÁCH NHIỆM DO VI PHẠM HỢP ĐỒNG TRONG HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI	56
7.2.1. Có hành vi vi phạm hợp đồng trong hoạt động thương mại	56
7.2.2. Có thiệt hại vật chất thực tế xảy ra.....	56
7.2.3. Có mối quan hệ nhân quả giữa hành vi vi phạm hợp đồng và thiệt hại thực tế.....	56
7.2.4. Có lỗi của bên vi phạm hợp đồng	56
7.3. CÁC HÌNH THỨC TRÁCH NHIỆM DO VI PHẠM HỢP ĐỒNG TRONG HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI	56
7.3.1. Buộc thực hiện đúng hợp đồng	56
7.3.2. Phạt vi phạm hợp đồng.....	56
7.3.3. Bồi thường thiệt hại do vi phạm hợp đồng	56
7.3.4. Tạm ngừng, đình chỉ và hủy bỏ hợp đồng	56
7.4. MIỄN TRÁCH NHIỆM DO VI PHẠM HỢP ĐỒNG TRONG HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI	57
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	59

GIÁO TRÌNH MÔN HỌC

Tên môn học: LUẬT THƯƠNG MẠI

Mã môn học: C.LTMA.2.220

Vị trí, tính chất, ý nghĩa và vai trò của môn học/mô đun:

Vị trí, tính chất của môn học

- Vị trí: Môn học Luật thương mại thuộc các môn học chuyên ngành trong chương trình đào tạo ngành Dịch vụ pháp lý. Luật thương mại được bố trí sau môn học cơ sở như Lý luận chung nhà nước và pháp luật, Luật Hiến pháp; Luật Dân sự.

- Tính chất: Môn học Luật thương mại cung cấp những kiến thức cơ bản về các loại hình doanh nghiệp trong nền kinh tế, các quy định của pháp luật về mua bán hàng hóa, cung ứng dịch vụ thương mại, trách nhiệm do vi phạm hợp đồng trong hoạt động thương mại.

Mục tiêu môn học

- Về kiến thức: Hiểu được các quy định của pháp luật về cơ cấu tổ chức, hoạt động của các loại hình doanh nghiệp trong nền kinh tế, về mua bán hàng hóa, cung ứng dịch vụ thương mại, trách nhiệm do vi phạm hợp đồng trong hoạt động thương mại.

- Về kỹ năng:

+ Phân tích được tầm quan trọng, ảnh hưởng của Luật Thương mại đến hoạt động sản xuất kinh doanh và quản lý Nhà nước về thương mại.

+ Phân tích được các loại hình doanh nghiệp và những thuận lợi, khó khăn khi tổ chức doanh nghiệp theo từng loại hình khác nhau.

+ Phân tích được các loại hình dịch vụ thương mại.

+ Tư vấn được trình tự: Thủ tục đăng ký, thành lập các loại hình doanh nghiệp.

- Về năng lực tự chủ và trách nhiệm:

+ Làm việc độc lập hoặc làm việc theo nhóm, giải quyết công việc, vấn đề phức tạp trong điều kiện làm việc thay đổi.

+ Hướng dẫn, giám sát những người khác thực hiện nhiệm vụ xác định; chịu trách nhiệm cá nhân và trách nhiệm đối với nhóm.

+ Đánh giá chất lượng công việc sau khi hoàn thành và kết quả thực hiện của các thành viên trong nhóm.

Nội dung của môn học:

CHƯƠNG I: LÝ LUẬN VỀ LUẬT THƯƠNG MẠI

Giới thiệu: Khái niệm luật thương mại: hành vi thương mại và thương nhân, hành vi thương mại, thương nhân; Nguồn của Luật thương mại: các văn bản quy phạm pháp luật, điều ước quốc tế, tập quán thương mại; Khoa học luật thương mại và hệ thống môn học luật thương mại: khoa học luật thương mại, hệ thống môn học luật thương mại

Mục tiêu

- Kiến thức: Cung cấp những kiến thức cơ bản về luật thương mại, về hành vi thương mại và thương nhân. Học sinh trình bày được các khái niệm, nội dung và phương pháp điều chỉnh của Luật Thương mại. Trình bày được thế nào là thương nhân, hành vi thương mại và cách phân loại thương nhân.
- Kỹ năng: Phân tích được tầm quan trọng, ảnh hưởng của Luật Thương mại đến hoạt động sản xuất kinh doanh và quản lý Nhà nước về thương mại.
- Năng lực tự chủ và chịu trách nhiệm:
 - + Nghiêm túc, cẩn thận, trung thực khi nghiên cứu.
 - + Có ý thức học tập theo phương pháp biết suy luận, kết hợp lý luận với thực tiễn.
 - + Tuân thủ các quy định của pháp luật thương mại

Nội dung chính:

1.1. KHÁI NIỆM LUẬT THƯƠNG MẠI

a. Khái niệm

- Luật thương mại là tổng thể các quy phạm pháp luật do nhà nước ban hành hoặc thừa nhận, điều chỉnh các quan hệ xã hội phát sinh trong quá trình tổ chức và thực hiện hoạt động thương mại giữa các thương nhân với nhau và các cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

b. Đặc điểm (thuộc tính) của luật thương mại

- Đối tượng điều chỉnh của luật thương mại: